

(093/310–311 hrsz.). A településtől D-re fekvő, a Szilas-patakra lejtő, időszakosan vizenyős völgy feletti domboldalon korábban terepbejárással azonosítottak egy kb. 650×200 m nagyságú bolygatott, közepes intenzitásúnak vélt lelőhelyet. Szórványleletként a területről rézkori, szarmata és késő Árpád-kori leletek kerültek elő. A 093/308–314 hrsz. telkeken Rácz Tibor március 23–24-én próbafeltárást végzett. A szondázás során 20 régészeti objektumot figyelt meg, amelyekből közelebről nem datálható őskori cserepek kerültek elő. A lelőhely intenzív része a terület közepe, a 093/310–311 hrsz. területek, ahol összesen 2824 m²-t, 23 régészeti objektumot (15 árkot és 8 gödröt) tártunk fel.

Az objektumokból előkerült leletanyag mennyisége és jellege, valamint az objektumok elhelyezkedése, funkciója (valószínűleg karámárkok) alapján feltételezhetjük, hogy a domboldalon, a topográfiában szereplő lelőhely középső, legintenzívebb részén egykor egy rövid ideig használt avar kori pásztorszállás, esetleg előtte egy kisebb, nem túl intenzív, már korábban bolygatott, részben elpusztított őskori telep létezett. Az objektumokból kis mennyiségű avar kori, durva, töredékes kerámia, orsó-gomb, valamint kő-, állatcsont- és közelebről meg nem határozható korú cseréptöredék került elő.

A leletanyag a szentendrei Ferenczy Múzeumba került.

Munkatársak: Rajna András, Ecsedy István.

ZIMBORÁN GÁBOR

376. Nagytarcsa, Millenium utca (MRT XIII/3 k. 18/4, 17 lh., KÖH 26201)

(Pest megye) B, Á, Kk, Kú

2009. április 14. és május 22. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a 1249/1–8 hrsz. telkeken, ikerházas beépítést megelőzően. Március 9–13. között próbaásatást végeztünk a beruházási területen. Összesen 76 régészeti objektumot bontottunk ki, ebből 25 volt a kora bronzkorra datálható (Makó-kultúra), 24 volt késő Árpád-kori (12–13. sz.). Egy objektum volt késő középkori–kora újkori. A többi objektumot, keltezéssel értékű leletanyag híján, nem tudjuk datálni.

A kora bronzkori objektumok szórtan helyezkedtek el a lehumuszolt területen. Feltártunk három urnatemetkezést, a többi beásás egyszerű gödör volt. A temetkezések számára ívelt falú és aljú, ovális gödröket ástak, az edényeket a gödör Ny-i felében helyezték el. Az urnákon kívül nagyméretű, gyűrűs peremű, hengeres nyakú, hordó alakú amfórát, kihajló peremű, szalagfüles tálát, kisebb tálkákat, gömbszelet alakú, négyzetes talpú, belső díszes tálát és egyéb gömbtestű edényeket is találtunk. Az urnákból és a kisebb tálakból is kerültek elő hamvak, csontmorzsák. A sírok leásása sajnos igen sekély volt, az edények a humuszréteg és altalaj határán helyezkedtek el, így a mezőgazdasági művelés nagymértékben roncsolta őket. A kora bronzkori lelőhelyrészletre

a síroktól eltekintve a leletszegénység jellemző: a gödrökből néhány kerámiatöredék és állatcsont került elő.

Az Árpád-kori objektumok egy földbe mélyített, sütőkemencével, kürtővel ellátott lakóépítmény körül csoportosultak. A házban kívül gödröket, árkokat is feltártunk, de egyéb települési objektumok nem kerültek elő. A házban nagy mennyiségű kerámiaanyagot találtunk (jellegzetes 13. századi, tagolt peremű, bekarcolt csigavonallal, körömbenyomkodással díszített fazéktöredékeket, bögréket), egy vaskést, valamint egy 13. századi, valószínűleg báni dénárt. A gödrökből, árkokból szintén változatos kerámiaanyag, elvéve fémanyag származott. Az egyik gödörbe valószínűleg egy elpusztult sütőkemence paticsos omladékát szórták, itt többek közt egy palacktöredék is előkerült.

Munkatársak: Kecskés Anita régész, Bíró István, László József, Várkonyi Dia ásatási technikusok.

RÁCZ TIBOR ÁKOS

377. Nádudvar, Fás-halom II.

(KÖH 58868)

(Hajdú-Bihar megye) Sza, Ge

2009 októberében leletmentő ásatást végeztünk a tervezett szervestrágya tározók építésének földmunkái során előkerült régészeti jelenségek feltáráására.

A Kösely folyó egykori medrének magaspartján található lelőhelyen a római császárkori időszakából kerültek elő leletek. A több mint negyven régészeti jelenség nagy része a szarmatákhoz köthető. Feltártunk két kb. 10 m² alapterületű, K–Ny tájolású földbe mélyített házat. Mindkét háznál megfigyelhetőek voltak a rövidebb oldalak közepéhez ásott cölöplyukak és a lejtős lejáratok. Tüzelőberendezés nyomai azonban egyik házban sem látszóttak. A házak körül több 100–200 cm átmérőjű méhkas alakú gödröt, nagyméretű agyaggyerő gödröket és cölöplyukakat tártunk fel.

Több gödörből kerültek elő gepidákhoz köthető edénytöredékek. A két népesség időrendi viszonyának megállapítása további kutatásokat igényel.

D. SZABÓ LÁSZLÓ

378. Nemesapáti, Tőberek

(KÖH 57134)

(Zala megye) N

A Szombathely–Hévíz 400 kV távvezeték vonalában a település ÉNy-i határában, a Szévíz-csatorna bal partján a 2008. év végi szakfelügyelet során megismert lelőhelyen 2009. február 13-án elvégeztük a megelőző régészeti feltárást. Kiderült, hogy a lelőhely D-i irányban tovább folytatódik. Munkánk során négy objektumot tártunk fel, ezek közül kettő kemence nagyon rossz állapotban megmaradt maradványának bizonyult. Az előkerült leletanyag minimális mennyiségű népvándorlás kori házikerámia. Ez a különösen hosszú É–D-i

irányú lelőhelyről a neolitikumtól a késő középkorig eddig ismert számos korszakokat egy újabbal egészíti ki.

STRAUB PÉTER

379. Nemesbőd, Általúton kívül dűlő
(KÖH 38574)

(Vas megye) Ró

2009. március 23. és április 23. között folytattuk és befejeztük a 86. sz. főút nyomvonalára (85+900–86+350 km-szelvény) eső régészeti lelőhelyen a 2008 nyarán megkezdett megelőző feltárást. Összesen 23 198 m²-t kutattunk. A tárgyévben már csak a mai 86. sz. főúttól D-re Vép község felé, ill. a fenti főútról Vép község felé vezető aszfaltút K-i oldalán elterülő római kori lelőhelykomplexum településén folytattuk az ásatást. A település centruma a mai főúttól D-re és az új nyomvonal csomóponti szakasza között található. A településnek periférikus DK-i részletét tártuk fel az új főút nyomvonalának ezen a szakaszán. A településtől DK-re került elő annak temetőrészlete (43 darab 1–4. századi sír).

A település K-i és DK-i periferiáját néhány gödör, oszlophely és árok jelentette. Ezek két területen jelentkeztek. A 2008. évben szinte teljes egészében kinyitott, D-i nagy felületen, azaz a főpályán, ill. a 2009-ben lehumuszolt és feltárt szervízút-szakasz (tervezett csomópont É-i részén) területén. A jelenségekből a D-i felületen feltárt, DK-i sarkában megszakadó (1-1 gödör zárja, kapuként értelmezhető?) K–Ny-i irányú keskeny árkot talán a település D-i paliszádjaként értelmezhetjük. (Ez folytatódik Ny felé a 7. és a 6. lelőhelyen.)

A települési jelenségek itt több mint kétszáz stratigráfiai számot jelentettek.

Munkatársak: Horváth Ciprián régész; Móricz Eszter, Vágusz Anina régésztechnikusok; Péntes Ákos terepi betanított asszisztens; Rákóczi Gábor légi fotó.

ILON GÁBOR

380. Nemesbőd, Csepregúti-völgyre-dűlő II.
(KÖH 38576)

(Vas megye) Ró, N, A?

2008. július 16. és október 20., ill. 2009. április 8–24. között elvégeztük a megelőző feltárást a 86. sz. főút Vát–Szombathely összekötő szakaszának (85+650–85+900 km-szelvény) nyomvonalára eső régészeti lelőhelyen, 16 243 m²-en. A feltárást megelőző terepbejárást Takács Károly 2006-ban végezte, melynek során a felszínen nagy mennyiségű római kori edény- és építési töredéket talált. A feltárást kijelölt terület a mai 86. sz. főúttól D-re Vép község felé, ill. a fenti főútról Vép község felé vezető aszfaltút Ny-i oldalán terül el. A római kori lelőhelykomplexum településből és temetőből (5. lh.) áll. A település centruma a mai főúttól D-re és az új nyomvonal csomóponti szakasza között található. A településnek periférikus részei estek az új feltárások nyomvonalába az 5. (Általúton kívül dűlő), a 6. (Csepregúti-völgyre-

dűlő I.) és itt, a 7. lelőhelyen. Az utóbbin a település DDK-i részletét tártuk fel. Az előzetes geofizikai kutatás (Corvinus Egyetem, Bp. vezető: Fatsar Kristóf) régészeti jelenségeket nem mutatott ki. A két ásatási évadban összesen 180 stratigráfiai számot osztottunk ki.

A területen egy római kori település késői periódusa és egy ezen (ennek romjain?) megtelepedő kora (és késő?) népvándorlás kori lakosság emlékanyaga található. Utóbbiak kerámiaművessége a rómaidat utánozza, ugyanakkor attól eltérő technológiai minőségű. Az egyik objektumból néhány darab avar korinak tűnő kerámiatöredék került felszínre.

A feltárt jelenségek között vannak árkok, tűzrakóhely, sok gödör és oszlophely. A jelenségek betöltéséből ló, marha és kecske vagy birka, valamint kutya csontjai kerültek elő, továbbá két teljes lócsontváz a 2009. évben feltárt területről.

A depók földjében fémkeresővel bronzérmét, bronzkulcsot, bronzlemezt találtunk, nagyon sok vasszeget és ólomöntecset. Világos, hogy a római kori települést D-ről határoló kerítés ezen, de az 5. és 6. lelőhelyeken is megtalálható.

A leletanyag a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat szombathelyi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a szombathelyi Savaria Múzeumba kerül végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Nyerges Éva, Horváth Ciprián régészek, Vámos Gábor vezető régésztechnikus, Hekli Hajnalka, Móricz Eszter, Halász Ferenc, Vágusz Anina régésztechnikusok, Péntes Ákos terepi betanított asszisztens. A geodéziai felmérést a Geomontan Kft. végezte.

ILON GÁBOR

381. Nemesnádudvar, Hajósi-úti-dűlő II.
(KÖH 43599)

(Bács-Kiskun megye) Sza

2009 szeptembere és novembere között a megyei múzeumi szervezet a KÖSZ megbízásából régészeti kutatást végzett a lelőhelyen, 122 objektumot dokumentáltunk.

Rendkívül intenzív telepjelenségeket tapasztaltunk, ezek között az árkok domináltak (27). Egy részük vízelvezetésre szolgált, másik részük karám lehetett. A terület hosszabb idejű használatát mutatja, hogy sok volt a szuperpozíció. Az egymást metsző objektumok egy része azonban csak bontás közben került elő, így relatív kronológiai összefüggéseik bizonytalanok maradtak.

Az árkok mellett 80 gödör is előkerült. Néhány élelemtároló, méhkas alakú verem felülrétegzte az árkokat. Az élelemtárolók mellett egyéb funkciójú gödrök is előkerültek, változatos formákkal. Cölöphelyekre 37 alkalommal bukkantunk. Félig földbe mélyített épületek is voltak a szelvényben, melyek közül 3 egyértelműen téglalap alakú, egyetlen központi cölöphellyel ellátott, tüzelőberendezéssel nem rendelkező épületalap volt.

Az egyik épület betöltésében talált, eke bolygatta gyermekkoponya mellett egy ép sír is előkerült a szel-